

Bojnice

48.77981, 18.57784

310 m n. m.

hrad

Novogoticky prestavený hrad, do jehož dnešní podoby se promítají téměř všechny slohy od gotiky po romantismus, na okraji lázeňského města u Prievidze. První písemná zmínka z r. 1113 je o hradě, na jehož místě postupně během 13. stol. vystavěli Hunt-Poznanovci kamenný hrad. Ve 14. stol. několikrát změnil majitele, přeměna na pohodlné renesanční sídlo se datuje do 16. stol. V polovině 17. stol. ho získali Pálffyové, vtiskli mu barokní podobu a přistavěli hospodářské budovy, kapli s unikátní štukovou klenbou, terasy, altány a zahradní pavilony. Mezi lety 1889 a 1910 se z podnětu Jana Pálffyho uskutečnily úpravy v romantickém duchu inspirované francouzskými zámky v oblasti řeky Loiry; po jeho smrti r. 1908 už práce nepokračovaly podle plánu a části hradu zůstal barokní vzhled. Po požáru r. 1950 proběhla poměrně zdařilá obnova, po níž následovaly od konce 70. let minulého století další rekonstrukční práce pokračující s přestávkami do současnosti.

...
Nejlepší pohledy na hrad jsou z konce náměstí a okolního prostřanství brzy ráno, před začátkem turistického provozu, který bývá i kvůli dalším blízkým atrakcím (zoo, koupaliště) intenzivní.

→ **PŘÍSTUP:** ve městě

🕒 **VSTUP:** v otevírací době, info na www.bojnicecastle.sk, do okolního parku volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.77620, 18.57779 (centrální parkoviště, placené), 48.77791, 18.57672

(u parku, placené), možnosti jsou i blíže hradu, ale s velmi omezenou kapacitou

📍 **OKOLÍ:** Dlížín 5,4 km (s. 68) | Diviacka Nová Ves 7,3 km (s. 64) | Zemiainske Kostolany 11,1 km (s. 329) | Sivý Kameň 11,4 km (s. 246)

Brekov

48.90232, 21.83212

260 m n. m.

zřícenina hradu

Zřícenina hradu na skalnatém kopci Vihorlatských vrchů, mezi městy Humenné a Strážske. Předchůdcem bylo slovanské hradiště z 9.–10. stol., po němž zbyl stále patrný val; hrad, který střežil významnou obchodní cestu do Polska, vznikl na přelomu 13. a 14. stol., první zpráva o něm je z r. 1307. R. 1321 ho od krále získal rod Drugethů, v jejichž držení zůstal s přestávkami až do začátku 17. stol. Po vpádech polských vojsk v letech 1471 a 1472 bylo rozšířeno opevnění dolního hradu, později přibýly dvě polygonální bašty. K opuštění došlo po válečných událostech ve druhé polovině 17. stol., když ho předtím několikrát dobyla a zpusťovala povstalecká vojska. Z hradu se dochovaly mohutné zříceniny paláce, vstupní brány, bašta a dalších budov. Od r. 2008 se záchraně památky věnovalo občanské sdružení a více než desetiletí zde pravidelně probíhaly letní mezinárodní dobrovolnické tábory, od r. 2021 je hrad ve správě obce. Pod ním se nachází malé muzeum s expozicí nálezů a vykopávek.

...
Po zelené značce lze přijít k jeskyním na okraji kamenolomu jižně od hradu; rozsáhlý jeskynní systém může podle některých zdrojů zasahovat až pod koryto řeky Laborec.

➔ **PŘÍSTUP:** k hradu vedou značené cesty z různých směrů

© **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.90556, 21.83183 (u hřbitova)

📍 **OKOLÍ:** Jasenov 5,9 km (s. 117) | Humenné 6,8 km (s. 112) | Čičava 7,0 km (s. 56) | Vinné 12,6 km (s. 318) | Michalovce 17,4 km (s. 181) | Parušan 23,8 km (s. 214) | Bačkov 23,9 km (s. 8)

Čierna Lehota - Hrádok

48.87711, 18.32782

630 m n. m.

reliéf hradu se zbytky zdiva

Objekt patřil k sídlům menšího rozsahu i významu, pro něž se často na Slovensku (a některými autory i na Moravě) používá označení hrádek.

Pozůstatky menšího hradu na skalnatém návrší s příznačným názvem Hrádok, nad údolím říčky Bebravy ve Strážovských vrších. Skutečné jméno ani dobu založení nebo opuštění neznáme, ves Čierna Lehota je poprvé zmiňovaná r. 1389, kdy ji jako součást panství hradu Uhrovec získal Stibor ze Stibořic, v té době ovládající velkou část území západního Slovenska. Nalezené úlomky keramiky svědčí o tom, že existoval v rozmezí 13. a 14. stol., bližší informace může přinést až archeologický výzkum. Dochovala se část vnitřního zdiva s lichoběžníkovým půdorysem, zřejmě věže, která byla hlavní částí hradu, a skromné zbytky hradeb. Z místa je nádherný výhled do okolní kopcovité krajiny, téměř nepoznamenané lidskou činností.

➔ **PŘÍSTUP:** po naučné stezce, značení se místy ztrácí – je třeba směřovat přes louku k SZ pod výrazné skalnaté návrší, pokračovat lesem zhruba v původním směru a na lokalitu poté přijít ze sedýlka od severu

⊙ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** auto lze nechat poblíž 48.87233, 18.33709 (rozcestí na konci obce)

↔ **OKOLÍ:** Košeca 11,1 km (s. 138) | Uhrovec 14,4 km (s. 306) | Uhrovec-kaštel 14,7 km (s. 308) | Dubnica n/Váhom 15,0 km (s. 75) | Ilava 15,2 km (s. 114) | Dlížin 16,0 km (s. 68) | Horné Ozorovce 16,9 km (s. 104)

Čierny hrad

48.47363, 18.29251

573 m n. m.

zřícenina hradu

Atmosféru místa, jehož reliéf vynikne především v době vegetačního klidu, dotvářejí mohutné stromy; v rámci záchranných prací nedošlo ke kompletnímu odstranění porostu, přednost dostal přístup celkové minimalizace zásahů do charakteru lokality.

Zřícenina hradu v pohoří Tribeč nad obcí Zlatno. Pravděpodobně sloužil k ochraně zlatonosných potoků v okolí vsi, odtud její název. O historii hradu se nedochovaly téměř žádné záznamy; archeologické výzkumy, probíhající s velkou intenzitou i v nedávných letech, datují dobu vzniku kamenné stavby, které zřejmě předcházely dřevěný hrádek, na druhou polovinu 13. stol. Hrad měl oválný půdorys, hranolovou věž, palác a hrady, k jeho opuštění došlo v neznámé době – r. 1516 (jediná přímá zmínka) už svou úlohu neplnil, mohl ale ještě být dočasně obnoven a definitivně zpustil teprve v průběhu 16. stol., podle nedávného výzkumu po požáru. Do dnešních dnů se dobře zachovalo mohutné vnější opevnění a zbytky zdí. O dlouho zapomenutý hrad se od r. 2005 stará stejnojmenné občanské sdružení, které pracuje na obnově a záchraně památky.

➔ **PŘÍSTUP:** po odbočce ze žluté značky nebo cyklostezce

⊙ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** v závislosti na výchozím bodu, např. u silničky ze Zlatna poblíž 48.46950, 18.30812

↔ **OKOLÍ:** Gýmeš 8,6 km (s. 87) | Hrušov 9,9 km (s. 110) | Skýcov 10,0 km (s. 252) | Klátova Nová Ves 10,2 km (s. 133) | Oponický hrad 10,4 km (s. 202) | Topolčianky 10,6 km (s. 297) | Oponice 10,7 km (s. 200) | Horné Lefantovce 12,1 km (s. 103) | Bošany 12,4 km (s. 27)

Dúbravica

48.67704, 19.27278

430 m n. m.

zřícenina kaštelu na místě hradu

Zřícenina objektu kolísavě označovaného za kaštel i hrad, na skalnaté vyvýšenině u říčky Zolná v obci pod západními svahy pohorí Poľana. O jeho počátcích nejsou jednoznačné údaje, pravděpodobně vznikl v polovině 15. stol. na místě staršího sídla, shodují se jen informace o tehdejších stavitelích, kterými byl chorvatský rod Dúbravických; patřil jim až do konce 18. stol. Skládal se ze dvou částí, k dvoupodlažní gotické budově s valenými klenbami byl v 18. stol. přistavěn přízemní dům, opevněný areál vymezovaly hospodářské budovy. Ve 40. letech 20. stol. byl intravilán kaštelu rozparcelován mezi soukromé vlastníky a vznikly zde obytné stavby, dnešní stav zbytků historických budov je i v důsledku majetkových sporů a rozdrobené vlastnické struktury (kaštel má podle katastru v r. 2023 více než 80 majitelů) žalostný: starší západní část i hospodářské objekty pod ní se proměnily ve zříceninu a ve špatném stavu je i novější část východní.

Pod kaštellem se nachází pozdně gotický kostel sv. Žofie z 15. stol., v němž průzkum r. 2019 odhalil dosud neznámé nástěnné malby; jeho sakristie byla zřejmě původně hrobkou rodu Dúbravických.

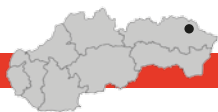
→ **PŘÍSTUP:** v obci

ⓘ **VSTUP:** zvenčí volný, jinak pro veřejnost uzavřeno, kaštel je ale dobře viditelný z obce nebo z návrší východně od ní

🚗 **PARKOVÁNÍ:** zastavit je možné přímo u kaštelu

📍 **OKOLÍ:** Dolná Mičiná 3,6 km (s. 72) | Hronsek 9,1 km (s. 107) | Vartovka (BB) 9,9 km (s. 310)

Krásny Brod

49.22566, 21.89587

290 m n. m.

zřícenina kláštera

Pozůstatky jednoho z nejstarších a nejvýznamnějších klášterů řeckokatolické církve na Slovensku jižně od Medzilaborců. Monastýr (pravoslavný klášter) Sestoupení Ducha svatého nechal ve 14. stol. postavit Teodor Koriatovič z Podolí pro baziliány, mnichy řádu sv. Basila Velikého, pravděpodobně na místě původního kostela z 9. stol. V r. 1603 dal protestantský hrabě Valentin I. Drugeth dřevěnou stavbu údajně v hněvu spálit, později ale povolil obnovu kláštera. Ten r. 1708 znovu vyhořel během Rákocziho povstání a poté byl do r. 1761 přestavován, tentokrát na kamenný chrám. V době 1. svět. války řeholníci odešli, r. 1915 byly monastýr i kostel poškozeny dělostřelbou a zvony roztaveny na výrobu děl. Mniši se do obce vrátili po r. 1989, pečují o částečně dochované ruiny kláštera a obnovené kaple; v sousedství vznikla v letech 1998–2001 nová klášterní budova a následně kostel. Celý otevřený a volně přístupný areál patří k dosud nedoceneným klenotům východního Slovenska.

...
U zříceniny kláštera stojí dochovaná kaple z r. 1761, v níž je uložena ikona Krásnobrodské Bohorodičky (zrenovovaná r. 1972).

➔ **PŘÍSTUP:** u silnice II/559

⊙ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 49.22541, 21.89513 (přímo pod klášterem)

↔ **OKOLÍ:** Stropkov 17,8 km (s. 270) |

Humenné 31,9 km (s. 112)

Lietava

49.16065, 18.68492

650 m n. m.

zřícenina hradu

...
Lietava patří k největším slovenským zříceninám a rozsahem mimořádné jsou i dlouhodobé záchranné práce, které zde probíhají nepřetržitě od konce 20. stol.

Rozsáhlá zřícenina hradu na skalnatém hřebeni vrchu Cibulník nedaleko Žiliny, v poloze do značné míry chráněné okolními kopci před pohledy z dálky. Hrad postavili ve 13. stol. Balašovci, od 14. do 17. stol. ho získali dědictvím, darem nebo násilným obsazením různí majitelé, mezi nimi Matuš Čák a rody Bebekovců, Zápolských a Kostků. Při první velké přestavbě z let 1474–1492 byl rozšířen o moderně opevněné předhradí, Thurzové následně v 16. stol. realizovali velkorysé změny v duchu renesance, včetně nového opevnění; už na konci 17. stol. ale pevnost sloužila jen k hospodářským účelům. Jádrem jednoho z nejmohutnějších hradů na Slovensku tvořila hranolová věž a opevněné nádvoří horního hradu s palácem a gotickou kaplí; obranu zajišťovaly další věže, bašty a příkop, vstup umožňoval padací most. Impozantní zřícenina dnes názorně ilustruje vývoj od raně středověké stavby až po renesanční pevnost. O hrad pečují od r. 1999 Združenie na záchranu Lietavského hradu, které je i současným vlastníkem.

→ **PŘÍSTUP:** po modré nebo zelené značce

⊙ **VSTUP:** do části areálu volný, horní hrad a expozice v otevírací době (nepravidelné), info na www.hradlietava.sk

🚗 **PARKOVÁNÍ:** v závislosti na výchozím bodu, např. 49.16738, 18.69069 (Lietava, obec) nebo 49.15227, 18.67701 (Lietavská Svinná)

📍 **OKOLÍ:** Hradná 7,2 km (s. 105) | Hričovský hrad 7,4 km (s. 106) | Súľovský hrad 7,6 km (s. 274) | Budatín 9,2 km (s. 39) | Teplička n/Váhom 11,0 km (s. 293) | Bytča 11,3 km (s. 43) | Nededza 12,8 km (s. 192)

Oravský hrad

49.26196, 19.35843

600 m n. m.

hrad

Hrad na vysokém strmém útesu nad řekou Oravou, dominanta obce Oravský Podzámok a jedna z nejvýznamnějších památek hradního stavitelství na území Slovenska. První zmínka uvádí strážní hrad z r. 1267, ve 14. stol. se stal župním hradem. V polovině 15. stol. ho před husity uhájil Petr Komorovský, poté posílil opevnění a přistavěl palác, na začátku 16. stol. vznikl čtyřpatrový palác a bašty. Nejrozsáhlejší přestavbu uskutečnili Thurzové, kterým sídlo patřilo od r. 1556 do 40. let 17. stol. Hrad byl poškozen při povstání Františka II. Rákocziho, po r. 1714 došlo k částečným opravám, ale majitelé už v něm nebydleli. R. 1800 vyhořel, obnova začala ve druhé polovině 19. stol., r. 1868 zde bylo zřízeno muzeum. Nejstarší částí je citadela (horní hrad) ze 13. stol., střed tvoří paláce a obytná věž, dolní hrad Thurzův palác, kaple sv. Michala, bašty, správní trakt a hradní brány propojené tunelem, pod kterým jsou podzemní chodby. Budovy a interiéry nesou znaky všech stavebních slohů. Velká rekonstrukce probíhala v letech 1953–1977, sídlí zde Oravské muzeum.

...
*Siluetu hradu
 tyčícího se na téměř
 nepřístupné skále
 nad řekou patří
 k nejikoničtějším
 na Slovensku.*

→ **PŘÍSTUP:** po silniční z Oravského Podzámku

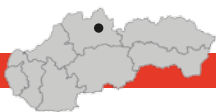
🕒 **VSTUP:** v otevírací době, info na

www.oravskemuzeum.sk/expozicie/oravsky-hrad, na dolní nádvoří bylo možné přijít (v otevírací době) volně

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 49.25981, 19.35950 (u řeky, placené) nebo 49.26265, 19.35666 (ObÚ, placené)

📍 **OKOLÍ:** Horná Lehota 2,7 km (s. 102) | Mokrad' 4,8 km (s. 186) | Sedliacka Dubová 5,5 km (s. 242) | Vyšný Kubín 9,3 km (s. 323)

Sedliacka Dubová

49.26159, 19.43355

570 m n. m.

zřícenina kostela

Letní dobrovolnické tábory zaměřené na obnovu areálu, se zachováním jeho charakteru zříceniny, probíhaly už od r. 1998; i díky jejich výsledkům Sedliacka Dubová opakovaně uspěla v soutěži o nejkrásnější obec Slovenska.

Zřícenina kostela na kopci Hradisko v meandru řeky Oravy nad obcí. První písemná zmínka je z r. 1397, kdy dřevěný kostel s farou a hřbitovem sloužil obyvatelům několika okolních vsí, které patřily pod ochranu nedalekého Oravského hradu. Přesná podoba původního kostela není známa, zanikla při přestavbě mezi lety 1625–1642, z níž se dochovala kamenná věž včetně pozůstatků sgrafitové výzdoby. Při barokní přestavbě dokončené r. 1754 byla kamenná kostelní loď spolu s presbytářem zaklenuta lunetovou klenbou; uvnitř lodi se nacházel dřevěný chorus, barokní oltář a kazatelna, v obvodové zdi vznikly dvě vstupní brány a vedle jedné z nich dvě kaple. Od r. 1787 si obce začaly budovat nové svatostánky a starý kostel sv. Kosmy a Damiána ztratil svůj význam koncem 19. stol. poté, co vznikl novogotický chrám pod ním. V té době přišel o oltář i střechu a byl až do konce 20. stol. svěřen do rukou přírody a živlů, než mu nový život vdechlo nadšení dobrovolníků. O památku, která díky dlouhodobým záchranným pracím není zarostlá křovím a nabízí podmanivá zákoutí i pohledy do údolí, se od r. 2008 stará občanské sdružení Dubova Colonorum.

➔ **PŘÍSTUP:** od Obů polní cestou k východu a přes louku

⊕ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 49.26163, 19.43097 (u Obů)

↔ **OKOLÍ:** Horná Lehota 2,9 km (s. 102) | Oravský hrad 5,5 km (s. 204) | Mokrad 9,7 km (s. 186) | Vyšný Kubín 12,5 km (s. 323) | Liptovská Anna 12,6 km (s. 158) | Liptovský hrad 12,7 km (s. 161)

Sklabiňa

49.05454, 19.01903

610 m n. m.

zřícenina hradu a kaštelu

...
Z hradu, který patří k nejrozsáhlejším na Slovensku, se otvírají výhledy na Malou Fatru a blízké vrcholky Velké Fatry; jedno z nejlepších míst na pořízení fotografií je návrší severozápadně od něj ve večerním světle.

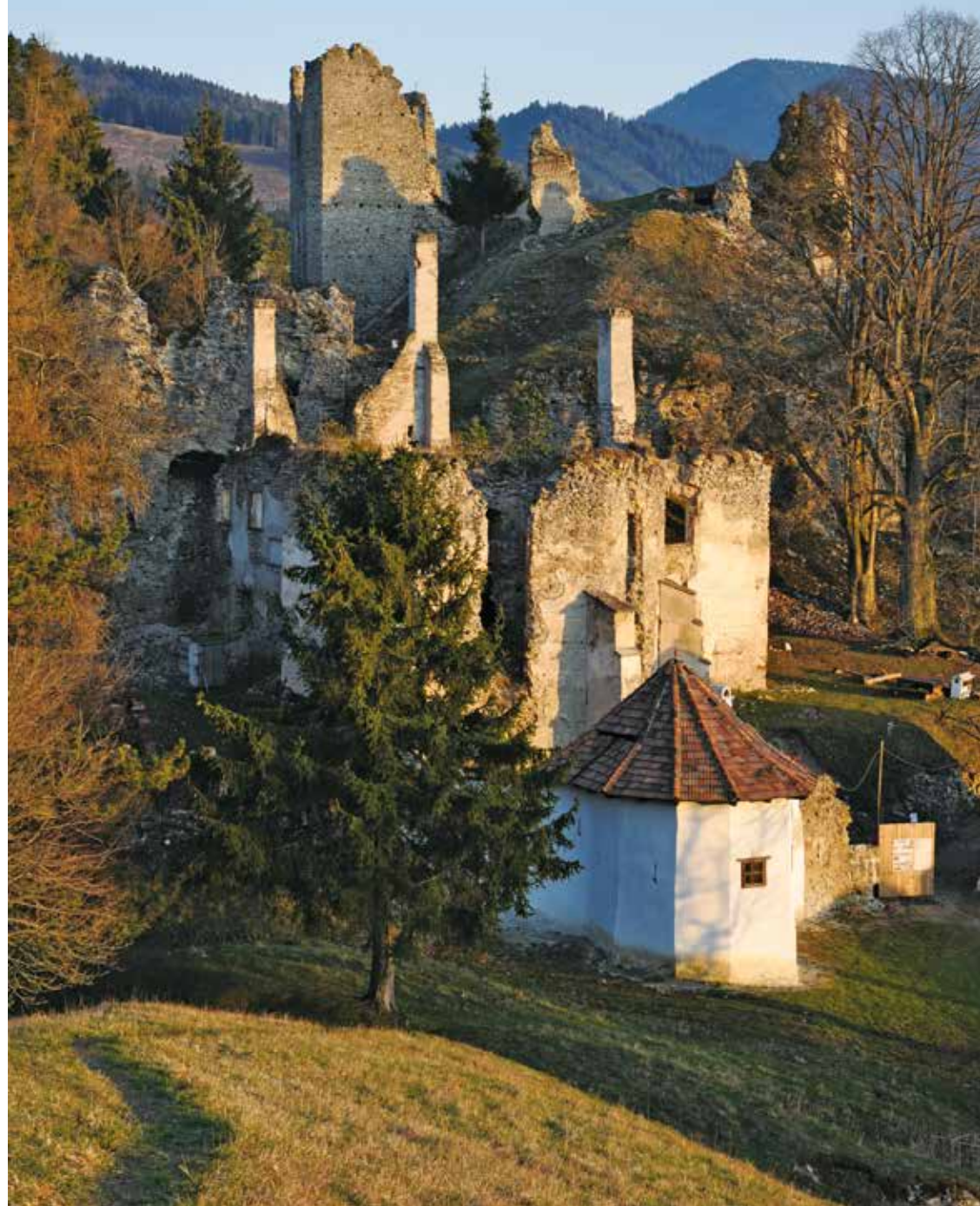
Zřícenina hradu, později zčásti přestavěného na kaštel, na okraji Velké Fatry u Martina. V písemných pramenech je hrad zmiňován r. 1309, jeho zakladatelem byl zvolenský župan magistr Donč. Od r. 1339 se stal královským majetkem a centrem Turčianské župy, vyhořel r. 1436 při útoku husitů. Následná obnova v průběhu 15. stol. přinesla zejména zdokonalené opevnění předhradí. Od začátku 16. stol., kdy byl v držení Révayů, vznikly bašty, brána, další předhradí a dělostřelecká věž; na počátku 17. stol. byly některé bašty upraveny pro obytné a hospodářské účely, v severní části vznikl honosný renesanční kaštel. Po přesídlení Turčianské stolice do Martina ve druhé polovině 18. stol. hrad ztratil význam, kaštel ale využívali Révayové jako letní sídlo a rodové muzeum a obývaný zůstal až do r. 1944, kdy ho vypálili ustupující nacisté. Nejstarší část (horní hrad) měla nepravidelný půdorys s palácovými křídly po obvodu nádvoří a věží, zachovala se také velká část zdiva kaple s gotickými klenbami. Mohutnější jsou dnes ale pozůstatky vnějšího opevnění a staveb z 15.–17. stol. O hrad pečuje od r. 2000 (s vynucenou přestávkou v letech 2007–2019, kdy ho vlastnil soukromý majitel) občanské sdružení Donjon, které stálo i u zrodu celoslovenského projektu Zachráňme hrady. Součástí prohlídky se staly expozice v nedávno zrekonstruované renesanční baště a v budově na předhradí; provoz ale výrazně omezil požár 5. listopadu 2023, při němž shořela část střechy a voda z několikahodinového zásahu hasičů zatopila prostory muzea. Probíhá sbírka na opětovnou obnovu.

➔ **PŘÍSTUP:** po široké polní cestě od silnice spojující obce Sklabiňa a Sklabinský Podzámok nebo pěšinou lesem ze Sklabinského Podzámku

🕒 **VSTUP:** v otevírací době (celý rok denně od rána do večera), info na facebook.com/sklabinahrad

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 49.05517, 19.01768 (přímo u hradu, příjezd po kamenité cestě), alternativně lze auto nechat u silničky pod hradem

📍 **OKOLÍ:** Sučiansky hrad 4,1 km (s. 273) | Podhradie–Bašta 4,4 km (s. 223) | Záturčie 8,4 km (s. 324) | Necpaly 8,5 km (s. 190)

Spišský hrad

49.00008, 20.76834

630 m n. m.

zřícenina hradu

...
Spolu s blízkou
Spišskou Kapitulou
a kostelom sv. Ducha
v obci Žehra byl Spišský
hrad zapsán r. 1993
na seznam pamá-
tek UNESCO.

Zdaleka viditelná zřícenina mohutného hradního komplexu rozložená na vrcholu Spišského hradního vrchu, jedna z nejikoničtějších slovenských památek. Dominantní poloha toto místo předurčovala k osídlení už na začátku našeho letopočtu, kamenný hrad s románským palácem zde stál zřejmě od 12. stol. Počínaje 13. stol. byl areál neustále rozšiřován a zdokonalován, r. 1241 tak hrad jako jeden z mála odolal mongolským nájezdům. K významným stavebním úpravám došlo ve 40. letech 15. stol., kdy ho obsadili bratříci Jana Jiskry z Brandýsa, vybudovali v jeho předpolí svůj hlavní stan a ohrazením vojenského tábořiště vzniklo mimořádně rozlehlé jihozápadní předhradí. Od poloviny 16. stol. nechal rod Thurzů už jen upravovat stávající části hradu v renesančním duchu. Za posledních majitelů, kterými byli až do r. 1945 Csákyové, začal hrad koncem 17. stol. pustnout, zkázu pak dokonal požár r. 1780. Mnohokrát rekonstruovaný hrad (opravy probíhají i v současnosti), nejnavštěvovanější na Slovensku, dnes nabízí kromě prohlídky budov a opevnění také expozice v interiérech. Posledními stálými obyvateli zůstali syslí, kteří pod zemí travnatého hradního nádvoří vytvořili rozsáhlou kolonii.

➔ **PŘÍSTUP:** k hradu vedou značené cesty z různých směrů

🕒 **VSTUP:** v otevírací době,
info na www.spiskyhrad.com

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.99830, 20.77059 (pod hradem)

📍 **OKOLÍ:** Miloj 8,4 km (s. 182) | Lipovce 13,7 km (s. 157) | Markušovce-kaštel 14,1 km (s. 178) | Richnava 14,1 km (s. 238) | Markušovský hrad 14,3 km (s. 179) | Fričovce 15,1 km (s. 81) | Kluknava 15,3 km (s. 135)

Spišský Štiavnik

48.98880, 20.38041

560 m n. m.

kaštel

Renesanční kaštel u řeky Hornád, mezi Spišskou Novou Vsí a Popradem, byl postaven v polovině 16. stol. na místě kláštera, někdy označovaného pro svůj pevnostní charakter i jako klášterní hrad. Od r. 1579 až do zkonfiskování r. 1684 patřil rodině Tököly, která ho rozšířila a přestavěla; poté už byl v majetku církevních hodnostářů a řádů, sídlili zde jezuité, sloužil jako letní sídlo spišskému biskupství. Renesanční vzhled narušilo několik přestaveb v 19. stol. a r. 1908, po požáru r. 1925 proběhla ve 30. letech 20. stol. obnova podle návrhu architekta Dušana Jurkoviče. Stavba čtvercového půdorysu má čtyři cibulovitě zastřešené nárožní věže, objekt doplňuje další křídlo – zeď ukončená renesanční arkaturou. Kaštel dlouhodobě sloužil jako domov mládeže a škola, v současnosti je ve vlastnictví církve a bez využití chátrá, projekt rekonstrukce zůstává ve stádiu příprav.

→ **PŘÍSTUP:** u silnice mezi Spišským Štiavnikem a Betlanovcami

⊙ **VSTUP:** pro veřejnost uzavřeno, kaštel je ale dobře viditelný ze silnice, v kapli se konají bohoslužby

🚗 **PARKOVÁNÍ:** zastavit je možné u silnice naproti kaštelu (48.98868, 20.38099)

📍 **OKOLÍ:** Betlanovce 1,2 km (s. 17) | Marcelov hrad 3,9 km (s. 176) | Kláštorisko 5,8 km (s. 132) | Kežmarok 17,2 km (s. 130) | Markušovský hrad 19,3 km (s. 179) | Markušovce–kaštel 19,6 km (s. 178) | Strážky 21,1 km (s. 264)

Starhrad – Varín

49.17774, 18.89059

475 m n. m.

zřícenina hradu

...
Z místa je nádherný výhled na Domašínský meandr Váhu a svahy Malé Fatry; i dnes lze obdivovat mistrovství středověkých stavebníků, některé zděné konstrukce vybíhají do téměř nepřístupných míst nad řekou.

Zřícenina hradu, známého také jako Starý hrad nebo Varín, nad pravým břehem Váhu nedaleko Strečna. Založen byl na strmém srázu k ochraně Povážské cesty; castrum Warny se uvádí prvně r. 1241, přesná doba založení je ale stále předmětem diskuzí. Zanedlouho ho získali Balašovci a po vystřídání mnoha dalších majitelů r. 1443 Pongrázovci, kteří ho poté s malými přestávkami drželi až do 18. stol. (jejich potomci jsou vlastníky i v současnosti). Název Starhrad se ujal po vybudování Strečna, které se stalo hlavním strážcem obchodní cesty, a trvale se používá od r. 1384. Ve druhé polovině 16. stol. se už majitelé přestěhovali do nově postavených kaštelů v okolí, ale za stavovských povstání v 17. stol. se hrad opět stal jejich útočištěm, k definitivnímu opuštění tak došlo až v průběhu 18. stol. Skládal se ze dvou částí, na nejvyšším místě stála nepravidelně zaoblená a směrem vzhůru se zužující věž, na přístupové straně doplněná později přistavěnou renesanční baštou, jihozápadním směrem se rozkládaly obytné palácové budovy z různých stavebních období. V opačném směru na horní hrad navazovalo předhradí s hospodářskými stavbami. O záchranu malebné zříceniny, která se teprve r. 2017 stala kulturní památkou, se snaží Združenie na záchranu Starého hradu – Castrum Warny.

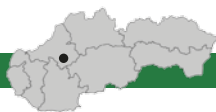
→ **PŘÍSTUP:** po odbočce z červené značky

⊙ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 49.18022, 18.86376 (u infocentra v Strečně, protější břeh Váhu, most jen pro

pěší a cyklisty) nebo 49.17688, 18.86535 (Nezbudská Lúčka), blíže jsou možnosti omezené

📍 **OKOLÍ:** Strečno 2,1 km (s. 266) | Nededza 6,2 km (s. 192) | Teplička n/Váhom 8,2 km (s. 293)

Šimonovany

48.63109, 18.39098

190 m n. m.

vodní hrad

Vzácně zachovaný vodní hrad, označovaný i jako kaštel, v osadě Šimonovany, dnes čtvrti města Partizánske. Podle objevených základů mu předcházela nížinný hrad z 12.–13. stol., založený při soutoku řek Nitra a Nitrica. Goticko-renesanční sídlo rodu Simonyi, jehož podoba se zachovala dodnes, mohlo vzniknout už ve 14. stol.; doloženo je povolením císaře Zikmunda z r. 1426 k dokončení kamenné stavby, v té době bylo posíleno opevnění a přistavěn palác. Renesanční úpravy následovaly v 16. a 17. stol. Simonyiové objekt vlastnili až do 20. stol., poté bylo chátrající sídlo ponecháno osudu a okolí rozparcelované na výstavbu domů. Rekonstrukce dvoupatrové budovy se vstupní hranolovou věží byla dokončena r. 2015 a objekt následujícího roku zpřístupněn, v současnosti se zde nachází knihovna a expozice městského muzea.

➔ **PŘÍSTUP:** ve městě, vstupní branky do areálu jsou z ul. Šimonovianska i Jána Bottu

🕒 **VSTUP:** v otevírací době, info na www.muap.sk/index.php/vodny-hrad, areál je volně přístupný denně 9–20 hod

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.63116, 18.39185 (nové parkoviště naproti hradu)

📍 **OKOLÍ:** Velké Uherce 3,9 km (s. 312) | Brodzany 4,3 km (s. 36) | Žabokreky n/Nitrou 6,5 km (s. 336) | Cereňany 7,0 km (s. 51) | Vrchhora 8,6 km (s. 321) | Klátova Nová Ves 9,7 km (s. 133) | Zemianske Kostofány 11,6 km (s. 329) | Bošany 11,9 km (s. 27)

Šintava – Sereď

48.28789, 17.74438

140 m n. m.

kaštel na místě hradu

Kaštel na místě vodního hradu u řeky Váh. Původně dřevěná stavba střežila strategický brod zřejmě už před r. 1000, v průběhu staletí se změnila na kamenný hrad, který na sklonku 14. stol. vyhořel. Při následné přestavbě byl vnitřní hrad posílen druhým, cihlovým hradebním okruhem ve tvaru čtverce o straně 65 m, začátkem 17. stol. už měl podobu renesanční pevnosti se čtyřmi bastiony a trojúhelníkovým přístupovým ravelinem. V polovině 18. stol. bylo opevnění rozebráno a přestavbou vznikl nejprve barokní a o století později klasicistní kaštel obklopený anglickým parkem. Ve 20. stol. byl zrušen postupně německou a sovětskou armádou, a nakonec i místními. Současný stav velké části objektu zůstává špatný, s přestávkami ale od r. 2009 probíhají z iniciativy občanského sdružení Vodný hrad záchranné práce.

...
Ke ztotožnění s historicky doloženým hradem Šintavou došlo až r. 1983; kvůli pozdější úpravě toku Váhu se totiž místo dostalo z levého břehu na pravý, a proto je dnes nenajdeme v Šintavě, ale na východním okraji města Sereď.

➔ **PŘÍSTUP:** ve městě

🕒 **VSTUP:** zvenčí volný, jinak příležitostně, info na www.vodnyhrad.sk, okolní park je v denní dobu volně přístupný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.28620, 17.74244 (u Lidlu na náměstí) nebo jinde ve městě

📍 **OKOLÍ:** Nebojsa 7,7 km (s. 189) | Galanta 10,3 km (s. 83) | Hlohovec 15,0 km (s. 97) | Šaľa 18,0 km (s. 278) | Lukáčovce 18,6 km (s. 172) | Nové Sady 22,6 km (s. 198) | Nitra 25,5 km (s. 194)

Velký Kamenec

48.35881, 21.80817

112 m n. m.

zřícenina hradu

Zřícenina hradu na skalnatém návrší v nejjižnější části Východoslovenské nížiny, 2 km od hranic s Maďarskem. Hrad pravděpodobně vznikl po tatarském vpádu v polovině 13. stol., v první písemné zmínce z r. 1323 se uvádí cast-rum Kuwezd. Jako předmět sváru mezi tehdejšími majiteli, rodinami Soósů a Szerdahelyi, začal chátrat a r. 1438 se už nacházel ve špatném stavu; v průběhu 15. stol. byl několikrát obléhán a dobyt bratříky i královským vojskem. I když pod vlivem těchto událostí Soósové hrad opevnili, císařská armáda se ho přesto v r. 1672 zmocnila a pobořila ho. Dnes připomínají jeho historii mohutná torza zdí paláce, obranné věže a dělové bašty, v místech původního nádvoří lze rozeznat do kamenného podloží vysekanou cisternu. Zříceninu hradu i kaštel pod ním obec v r. 2022 prodala soukromé společnosti spojené s maďarskou vládní nadací pro zachování kulturního dědictví, jejíž záměry jsou prozatím nejasné.

Z hradního kopce je výhled daleko do okolní rovinaté krajiny. Klasicistní kaštel pod hradem i kostel sv. Josefa, dotvářející atmosféru místa, pocházejí shodně z počátku 19. stol.

➔ **PŘÍSTUP:** cestou od Obů kolem kaštelu

⦿ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.35868, 21.80662 (u Obů pod hradem)

📍 **OKOLÍ:** Streda n/Bodrogom 4,3 km (s. 268) | Klin n/Bodrogom 7,0 km (s. 134) | Borša 8,3 km (s. 26) | Kráľovský Chlmec 14,3 km (s. 141) | Kazimír 24,9 km (s. 128) | Parič 29,8 km (s. 213)

Zborovský hrad – Makovica

49.35338, 21.29864

460 m n. m.

zřícenina hradu

Mohutná zřícenina hradu na kopci Ondavské vrchoviny nad obcí severně od Bardejova. Hrad pravděpodobně vznikl po r. 1317 ke střežení důležité obchodní cesty, první zmínka z r. 1347 ho uvádí pod jménem Makovica. Mezi lety 1364 a 1470 byl v držení Czudarů, kteří kolem něj postupně vybudovali rozsáhlé panství, ve druhé polovině 16. stol. tehdejší majitelé Serédyové významně zvětšili plochu hradu výstavbou dolního pásu opevnění s baštami. Během povstání Imricha Tökölyho byl r. 1684 dobyt a poborěn císařským vojskem a obnovy se nedočkal, protože majitelé už tehdy sídlili v pohodlnějším kaštelu v obci. Z rozlehlého hradu se dochovaly zříceniny centrální věže (donjonu), paláce, bašt ve dvou páslech opevnění, vstupní brány a dalších objektů. Obnově památky se od r. 2010 věnuje občanské sdružení na záchranu Zborovského hradu, který se za tu dobu proměnil téměř k nepoznání.

Zborovský hrad je nejseverněji položenou hradní zříceninou na Slovensku; i přes poměrně odlehlou polohu se stal v posledních letech častým cílem cest a výletů, k čemuž přispěla probíhající obnova a další aktivity občanského sdružení.

→ **PŘÍSTUP:** po červené nebo žluté značce
 ☉ **VSTUP:** volný
 🚗 **PARKOVÁNÍ:** 49.35763, 21.29683 (Podhradie)

↔ **OKOLÍ:** Zborov–kaštel 1,6 km (s. 325) |
 Bardejov 7,2 km (s. 14) | Hertník 16,9 km (s. 96) |
 Hanigovský hrad 26,2 km (s. 92) | Demjata
 27,5 km (s. 60) | Kamenica 29,6 km (s. 122)

Zniev

48.96838, 18.77284

985 m n. m.

zřícenina hradu

...
 Z místa se otvírá krásný výhled do údolí řeky Turiec a na hřeben Velké Fatry v dálce i svahy okolních kopců Malé Fatry. Pozor, v okolí jsou každoročně hlášena setkání s medvědy – medvědice s mláďaty byla spatřena v září 2023 (dva dny před pořízením zde otištěných fotografií) přímo u hřbitova v obci, od něž vede cesta k hradu.

Zřícenina hradu nad obcí Kláštor pod Znievom. Historie druhého nejvýše položeného hradu na Slovensku sahá do 13. stol., v písemných pramenech je zmíněn r. 1243 jako castrum Turuch (název Zniev se objevuje až mnohem později), v té době byl v držení panovníka.

Od 14. stol. se jeho majitelé střídali, byl v církevních (pod hradem se nachází významný klášter premonstrátů) i světských rukách. V první třetině 16. stol. ho poškodila královská vojska, krátce na to byla nově opevněna a na počátku 17. stol. rozšířena a renesančně upravena dolní část hradu, zatímco starší horní část už zůstala ponechána osudu. Přes různé proměny se Zniev nestal – i vzhledem k odlehlé poloze – příliš pohodlným ani dobře opevněným, r. 1681 ho vypálili protihabsburští povstalci, začátkem 18. stol. sloužil jako archiv a po r. 1773 byl opuštěn. Skládal se ze dvou samostatných částí, dominantou horní byl věžovitý palác obklopený hradbou a chráněný šijovým příkopem, v dolním hradě se nacházela trojpodlažní palácová stavba a hranolová věž, obranu zajišťovaly bašty. Do dnešní doby se zachovaly především zbytky zdiva paláce dolního hradu, torzo menší věže a pozůstatky opevnění. Na svou záchranu před rozkladnými vlivy počasí, přírody i přítomnosti člověka hrad dlouho čekal, teprve v létě 2023 byly z iniciativy obce a místních dobrovolníků záchranné práce zahájeny (odstranění náletové vegetace, vybudování přístupového schodiště, dílčí stabilizace zdiva) a v dalších letech by měly pokračovat.

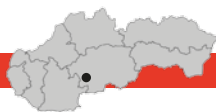
→ **PŘÍSTUP:** po zelené značce

⊙ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.97281, 18.79870 (u hřbitova, převýšení 500 m)

📍 **OKOLÍ:** Trebostovo 9,2 km (s. 301) | Diviaky 11,4 km (s. 65) | Blatnica 12,9 km (s. 20) | Necpaly 14,4 km (s. 190) | Záturčie 17,0 km (s. 324) | Sklabiňa 20,4 km (s. 250) | Lietava 22,3 km (s. 154)

Žibritov

48.39172, 18.98077

490 m n. m.

strážní věž

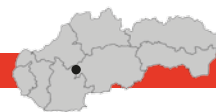
Strážní věž protiturecké pevnůstky v centru obce ve Štiavnických vrších, mezi Krupinou a Banskou Štiavnicí. Kostel ve vsi, zmiňované už r. 1266, vznikl zřejmě ve 14. nebo 15. stol.; když oblast začali ve druhé polovině 16. stol. ohrožovat Turci, došlo k jeho přestavbě na malou renesanční pevnost s baštou. Ta sloužila k signalizaci pomocí ohně, kouře nebo výstřelů v případě nebezpečí tureckého útoku na okolní báňskou oblast, komunikačně byla spojena s dalšími blízkými vartovkami. Po vyplenění obce r. 1576 došlo k její obnově, o čemž svědčí údaj o posádce 20 uherských žoldáků, kteří zde r. 1582 sloužili. Strážní věž postupně ztratila svůj význam, přilehlý kostel podle některých pramenů zanikl kolem r. 1855 a bašta byla později upravena na zvonici, v níž se až do r. 2009 nacházel historický zvon z r. 1680 (dnes nezvěstný). Kromě strážní věže kryté dřevěnou nástavbou se dochovaly další menší úseky zdiva.

➔ **PŘÍSTUP:** u silnice v obci, naproti ObÚ

⊕ **VSTUP:** volný, včetně ochozu věže

🚗 **PARKOVÁNÍ:** auto lze nechat u silnice poblíž

📍 **OKOLÍ:** Svätý Anton 4,3 km (s. 276) | Sitno 7,0 km (s. 245) | Vartovka 8,7 km (s. 309) | Nový zámok 9,5 km (s. 11) | Starý zámok 10,0 km (s. 12) | Glanzenberg 10,5 km (s. 85) | Bzovík 11,7 km (s. 44)

Živánska veža

48.46474, 18.51847

380 m n. m.

zřícenina strážní věže

Zřícenina strážní věže u obce Jedlové Kostolány, na okraji pohoří Pohronský Inovec. Údaje o předpokládané době vzniku kolísají mezi koncem 13. stol. a druhou polovinou 14. stol., věž patřila k nedalekému hradu Hrušovu – střežila významnou obchodní cestu údolím řeky Žitavy a sloužila na ochranu výběrčích poplatků. První písemná zmínka o mýtné bráně v tomto místě je z r. 1387; podle dobových pramenů byla opevněná až 40 m vysoká šestipodlažní věž zakončena ochozem, tloušťka zdi při úpatí činila 2,7 m. Opuštěna byla nejpozději po r. 1708, kdy stejný osud postihl i Hrušovský hrad. Dnes je působivou zříceninou ukrytou na zalesněné skalnaté vyvýšenině, torzo severozápadní zdi se dochovalo až do výšky druhého patra. Počátkem 21. stol. probíhaly záchranné práce organizované sdružením Leustach.

➔ **PŘÍSTUP:** pěšinou od silnice (od SV)

⊕ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** 48.46548, 18.51927 (u silnice, poblíž informační tabule)

📍 **OKOLÍ:** Nová Baňa–Zámčisko 5,3 km (s. 197) | Hrušov 7,0 km (s. 110) | Skýcov 8,4 km (s. 252) | Topolčianky 9,2 km (s. 297) | Breznica 12,5 km (s. 34) | Vrchhora 12,8 km (s. 321) | Luchtov 13,2 km (s. 171)

Doporučená a použitá literatura

Z níže uvedených zdrojů jsme čerpali při přípravě publikace a lze v nich najít další nebo podrobnější informace. Zařadili jsme i tituly, které lze v současnosti pokládat za historické – některé z nich pro nás byly cennými zdroji informací nebo inspirací na cestách v době, kdy novější knihy (ani internetové servery) neexistovaly.

- Miroslav PLAČEK, Martin BÓNA (2007): *Encyklopedie slovenských hradů*. Nakladatelství Libri, Praha.
- Ján LACIKA (2019): *707 slovenských hradov, zámkov, kaštieľov, panských sídel a pevností*. IKAR a.s., Bratislava.
- kolektiv (2018): *Zachráňme hrady. Záchrana historických ruín občanskými združeniami v rokoch 2002–2017*. Združenie Zachráňme hrady, Bratislava.
- kolektiv (2023): *Zachráňme hrady II. Záchrana historických ruín občanskými združeniami v rokoch 2018–2022*. Združenie Zachráňme hrady, Bratislava.
- Rudolf MLADÝ, Eva MLADÁ (2023): *Putovanie po hradoch slovenských*. Tatraplan s.r.o., Banská Bystrica.
- Eva KRIŽANOVÁ, Blanka PUŠKÁROVÁ (1990): *Hrady, zámky a kaštiele na Slovensku – turistický lexikon*. Šport, Bratislava.
- HALAŠA, MINÁRIK (1953): *Turisticky významné hrady Slovenska*. Nakladateľstvo cestovného ruchu, Bratislava.
- Štefan PISOŇ (1973): *Hrady, zámky a kaštiele na Slovensku*. Vydavateľstvo Osveta, Martin.
- Ján HAJDUCH, Peter HAJDUCH (1976): *Slovenské hrady*. Vydavateľstvo Osveta, Martin.

Časopisecká literatura k jednotlivým lokalitám nebo oblastem + internetové zdroje, zejména:

www.hrady-zamky.sk
www.pamiatkynaslovensku.sk
www.slovenskehrady.sk
www.treking.cz
zbgis.skgeodesy.sk

webové nebo FB stránky hradů, kaštelů a dalších památek, občanských sdružení, měst a obcí

Obsah

Úvodem	3	Čierny hrad	59
Antol viz Svätý Anton		Demjata	60
Bačkov	8	Devín	62
Balog viz Blh		Diviacka Nová Ves	64
Banská Bystrica	10	Diviaky	65
Banská Štiavnica – Nový zámok	11	Divín	66
Banská Štiavnica – Starý zámok	12	Divín – kaštel	67
Bardejov	14	Dížín – Kozí hrádk	68
Bašta viz Podhradie		Dobrá Niva	69
Beckov	16	Dobrá Voda	70
Beš viz Gabčíkovo		Dolná Mičiná	72
Betlanovce	17	Dračí hrádk	73
Betliar	18	Drienok	74
Biely Kameň	19	Drienov viz Kysak	
Blatnica	20	Dubnica nad Váhom	75
Blh	22	Dúbravica	76
Bodoň – Makovica	23	Eberhard viz Malinovo	
Bojnice	24	Fíľakovo	78
Borša	26	Fintice	80
Bošany	27	Fričovce	81
Branč	28	Gabčíkovo – Beš	82
Braničevský hrad viz Parušťan		Galanta	83
Bratislavský hrad	30	Gelnica	84
Brekov	32	Glanzenberg – Staré mesto	85
Breznica	34	Gombasek	86
Brezovica	35	Gýmeš – Jelenec	87
Brodzany	36	Hajnáčka	88
Brzotín	38	Halič – Haličský zámok	90
Budatín	39	Haluzice	91
Budimír	40	Hanigovský hrad – Nový hrad	92
Budkovce	41	Hanušovce nad Topľou	94
Bukovec	42	Havránok	95
Burg viz Považské Podhradie		Hertník	96
Bystrica viz Považský hrad		Hlohovec	97
Bytča	43	Hodejov	98
Bzovík	44	Holíč	99
Čerovo viz Litava		Holumnica	100
Čabrad' – Litava	46	Horná Lehota	102
Čachtice	48	Horné Lefantovce	103
Čeklís	50	Horné Ozorovce	104
Čereňany	51	Hrabušický hrad viz Marcelov hrad	
Červenica pri Sabinove	52	Hradná	105
Červený Kameň	53	Hradová viz Košický hrad	
Červený Kláštor	54	Hradová viz Tisovec	
Čičava – Čičva	56	Hričovský hrad	106
Čierna Lehota – Hrádk	58	Hronsek	107
		Hronský Beňadik	108

- Hrušov 110
 Humenné 112
 Choňkovce *viz* Tibava – Choňkovce
 Chtelnica 113
 Ilava 114
 Jablonica 115
 Jasenica 116
 Jasenov 117
 Jasov 118
 Jelenec *viz* Gýmeš
 Jelšava – Starý hrad 119
 Kamenec – Hrádok 120
 Kamenec *viz* Veľký Kamenec
 Kamenica 122
 Kapušany – Kapušiansky hrad 124
 Katarínka 126
 Kazimír 128
 Kecerovské Pekľany 129
 Kežmarok 130
 Kláštorisko 132
 Klátova Nová Ves 133
 Klin nad Bodrogom 134
 Kluknava 135
 Komárno 136
 Korlátka 137
 Košeca 138
 Košícký hrad – Hradová 140
 Kovi *viz* Rákoš
 Kozí hrádok *viz* Dlížin
 Kráľovský Chlmec 141
 Krásna Hôrka 142
 Krásny Brod 144
 Kremnica 146
 Krivany 147
 Kuchyňa 148
 Kysak 149
 Lednica 150
 Levice 152
 Lietava 154
 Likava 156
 Lipovce 157
 Liptovská Anna 158
 Liptovská Mara 160
 Liptovský hrad – Sielnický hrad 161
 Liptovský Hrádok 162
 Liptovský Ján 164
 Litava – Cerovo 166
 Litava *viz* Čabrad'

 Ľubietová 167
 Ľubovniansky hrad – Stará Ľubovňa 168
 Lúčka 170
 Luchtov – Pustý hrad 171
 Lukáčovce 172
- Ľupčiansky hrad – Slovenská Ľupča 173
 Maglovec *viz* Kapušany
 Makovica *viz* Bodoň
 Makovica *viz* Zborovský hrad
 Malá Lúč 174
 Malinovo – Eberhard 175
 Marcelov hrad – Zelená hora 176
 Mariánska Čelad' 177
 Markušovce – kaštel 178
 Markušovský hrad 179
 Medzianky 180
 Michalovce 181
 Milož 182
 Modrý Kameň 184
 Mokrad' 186
 Moravany nad Váhom 187
 Muráň 188
 Nebojsa 189
 Necpaly 190
 Nededza 192
 Nitra – Nitriansky hrad 194
 Nižná Šebastová 196
 Nová Baňa – Zámčisko 197
 Nové Sady 198
 Nový hrad *viz* Hanigovský hrad
 Nový zámok *viz* Banská Štiavnica – Nový zámok
 Obišovský hrad 199
 Oponice – kaštely 200
 Oponický hrad 202
 Oravský hrad 204
 Ostrá Lúka 206
 Ostrý Kameň 208
 Ožďany 209
 Pajštún 210
 Palúdzka – Vranovo 212
 Parič – Trebišov 213
 Parížovce *viz* Liptovská Mara
 Parušťan – Braničevský hrad 214
 Pečovská Nová Ves 215
 Peťuša 216
 Pezinok 217
 Plavecký hrad 218
 Plaveč 220
 Plešivec 222
 Podhorod' *viz* Tibava – Podhorod'
 Podhradie – Bašta, Hrádok 223
 Podolínec 224
 Považské Podhradie – Burg 225
 Považský hrad – Bystrica 226
 Pruské 228
 Pukanec 229
 Purušťan *viz* Parušťan
 Pustý hrad u Zvolena – dolní hrad 230
- Pustý hrad u Zvolena – horní hrad 232
 Pustý hrad *viz* Luchtov
 Pustý hrad *viz* Teplica
 Radola 233
 Radošina 234
 Rákoš 235
 Revište 236
 Richnava 238
 Roháč *viz* Súľovský hrad
 Rudno nad Hronom 240
 Ružomberok 241
 Sedliacka Dubová 242
 Senec – Turecký dom 244
 Sered' *viz* Šintava
 Sielnický hrad *viz* Liptovský hrad
 Sitno 245
 Sivý Kameň 246
 Skalka 248
 Skároš 249
 Sklabiňa 250
 Skýcov 252
 Slanec 253
 Slovenská Ľupča *viz* Ľupčiansky hrad
 Smolenice – Smolenický zámok 254
 Sobotište 255
 Sokol' 256
 Sokolí Kameň 257
 Solnohrad – Zbojnický hrad 258
 Spišský hrad 260
 Spišský Štiavnik 262
 Stará Ľubovňa *viz* Ľubovniansky hrad
 Staré mesto *viz* Glanzenberg
 Starhrad – Varín 263
 Starý zámok *viz* Banská Štiavnica – Starý zámok
 Strážky 264
 Strečno 266
 Streda nad Bodrogom 268
 Stropkov 270
 Stupava 271
 Súča 272
 Sučiansky hrad 273
 Súľovský hrad 274
 Svätý Anton – Antol 276
 Svätý Jur 277
 Svätý Kríž *viz* Žiar nad Hronom
 Šaľa 278
 Šarišské Michalany 279
 Šarišský hrad 280
 Šášov 282
 Šebeš 284
 Šimonovany 286
 Šintava – Sered' 287
 Šomoška 288
- Štítnik 290
 Tematín 291
 Teplica – Pustý hrad 292
 Teplička nad Váhom 293
 Thurzov hrad *viz* Gelnica
 Tibava – Choňkovce 294
 Tibava – Podhorod' 295
 Tisovec – Hradová 296
 Topoľčianky 297
 Topoľčiansky hrad 298
 Tornaľa 300
 Trebišov *viz* Parič
 Trebstovo 301
 Trenčín – Trenčiansky hrad 302
 Trstín 303
 Turčiansky hrad *viz* Zniev
 Turecký dom *viz* Senec
 Turňa – Turniansky hrad 304
 Uhrovec 306
 Uhrovec – kaštel 308
 Varín *viz* Starhrad
 Vartovka 309
 Vartovka (Banskobystrická) 310
 Veľká Ida 311
 Veľké Uherce 312
 Veľký Kamenec 314
 Víglaš 316
 Vinné – Viniansky hrad 318
 Vlachy 320
 Vranovo *viz* Palúdzka
 Vrchhora 321
 Vršatec 322
 Vyšný Kubín 323
 Záturčie 324
 Zbojnický hrad *viz* Solnohrad
 Zborov – kaštel 325
 Zborovský hrad – Makovica 326
 Zelená hora *viz* Marcelov hrad
 Zelený hrad 328
 Zemianske Kostofany 329
 Zniev 330
 Zobor 332
 Zvolen 334
 Žabokreky nad Nitrou 336
 Žakýl 337
 Žarnovica 338
 Žiar nad Hronom 339
 Žibritov 340
 Živánska veža 341
- Doporučená a použitá literatura 342
- Příloha: Občanská sdružení 347